

กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติคือ?

(Thailand Qualifications Framework for Higher Education; TQF:HEd)

แนวคิดของการจัดทำกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติมุ่งเน้นที่ผลการเรียนรู้ (Learning outcomes) ของผู้เรียนซึ่งเป็นมาตรฐานขั้นต่ำเชิงคุณภาพ เพื่อประกันคุณภาพบัณฑิตและสื่อสารให้หน่วยงาน รวมทั้งผู้เกี่ยวข้องได้เข้าใจและมั่นใจถึงกระบวนการผลิตบัณฑิต

องค์ประกอบของ TQF มี 5 ส่วนด้วยกันคือ

1. **ระดับและจุดเน้นทางการศึกษา** กรอบการแบ่งระดับคุณวุฒิ เป็น 6 ระดับ อนุปริญญา- ปริญญาตรี- ประกาศนียบัตรบัณฑิต- ปริญญาโท- ประกาศนียบัตรบัณฑิตชั้นสูง- ปริญญาเอก
2. **หน่วยกิตและระยะเวลา** กรอบการกำหนดปริมาณการเรียนรู้ และระยะเวลาที่คาดหวังเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ
3. **ชื่อปริญญา** กรอบการกำหนดชื่อปริญญาที่สอดคล้องกับผลผลิตและผลลัพธ์ของการเรียนรู้ของบัณฑิตเป็นไปตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการเรื่องหลักเกณฑ์การกำหนดชื่อปริญญา
4. **มาตรฐานผลการเรียนรู้ของบัณฑิต (Domains of Learning)** เป็นผลและผลลัพธ์ของการจัดการศึกษาไว้ 5 ด้านดังนี้คือ ด้านคุณธรรม จริยธรรม ความรู้ ทักษะทางปัญญา ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ และทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ
5. **ปัจจัยสู่ความสำเร็จรอบการกำหนด ข้อกำหนดเฉพาะของหลักสูตรและรายวิชา (Program and Course Specifications)** โดยมีการกำหนดกลวิธีการสอน การวัดและการประเมินผลการเรียนรู้ตามเป้าหมายและการประเมินหลักสูตรเพื่อการปรับปรุงและพัฒนา

มาตรฐานผลการเรียนรู้ของบัณฑิต (Domains of Learning) เป็นผลผลิตและผลลัพธ์ของการจัดการศึกษาไว้ 5 ด้าน ดังนี้

- **ด้านคุณธรรม จริยธรรม** หมายถึง การพัฒนานิสัยในการประพฤติอย่างมีคุณธรรม จริยธรรม และด้วยความรับผิดชอบทั้งในส่วนตัวและส่วนรวม ความสามารถในการปรับวิถีชีวิตในความขัดแย้งทางค่านิยม การพัฒนานิสัยและการปฏิบัติตามศีลธรรมทั้งในเรื่องส่วนตัวและสังคม
- **ด้านความรู้** หมายถึง ความสามารถในการเข้าใจ การนึกคิด และการนำเสนอข้อมูล การวิเคราะห์และจำแนกข้อเท็จจริงในหลักการ ทฤษฎีตลอดจนกระบวนการต่างๆ และสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองได้ หมายรวมถึงความรู้ในวิทยาการสมัยใหม่และความรู้จากภูมิปัญญาไทย

- **ทักษะทางเชาวน์ปัญญา** หมายถึง ความสามารถในการวิเคราะห์สถานการณ์และใช้ความรู้ความเข้าใจในแนวคิด หลักการ ทฤษฎีและกระบวนการต่างๆ มาใช้ในการคิดวิเคราะห์และแก้ปัญหา เมื่อต้องเผชิญกับสถานการณ์ใหม่ๆ ที่ไม่ได้คาดคิดมาก่อน
- **ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ** หมายถึง ความสามารถในการทำงานเป็นกลุ่ม มีภาวะผู้นำ มีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม ความสามารถในการวางแผนและรับผิดชอบในการเรียนรู้ของตนเอง
- **ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ** หมายถึง การมีอิสระในการคิดวิเคราะห์เชิงตัวเลข ความสามารถในการใช้เทคนิคทางคณิตศาสตร์และสถิติ ความสามารถด้านภาษา การสื่อสารทั้งการพูด การเขียนและ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

วิชาการ วิชางาน และวิชาคน

ผู้ที่ประสบความสำเร็จในการดำเนินชีวิตหรืออาชีพ นอกจากมีความรู้ทางวิชาการแล้ว จะต้องมีความรู้เรื่องวิชางานและวิชาคน ซึ่งหากจะดูความหมายของวิชาการ วิชางานและวิชาคนแล้ว จะเป็นการบูรณาการระหว่างทักษะด้านต่างๆของมาตรฐานผลการเรียนรู้นั้นเอง กล่าวคือ

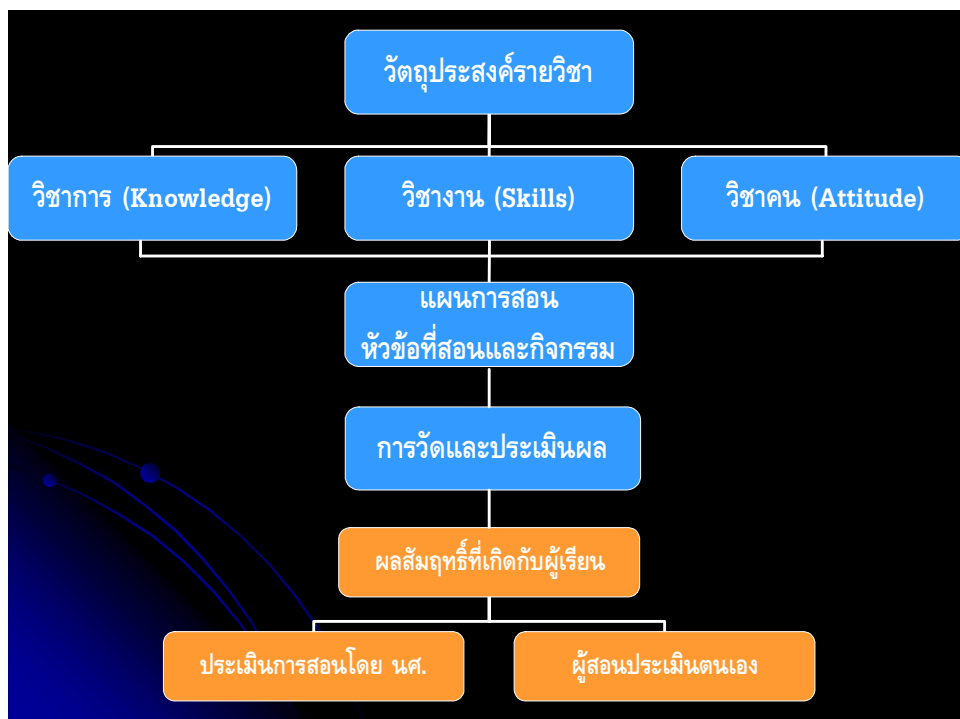
วิชาการ (Knowledge) เป็นการนำความรู้และทักษะเชาวน์ปัญญามาใช้ด้วยกัน ซึ่งผู้เรียนต้องมีองค์ความรู้ในสาขาวิชาการและประสบการณ์การเรียนรู้และการปฏิบัติงาน ที่จะสามารถนำไปใช้ในการประกอบอาชีพ รวมทั้งการศึกษาเรียนรู้และการใช้ความรู้และประสบการณ์เพื่อการพัฒนาวิชาการในสาขาของตนได้

วิชางาน (Skill) เป็นการนำทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และทักษะเชาวน์ปัญญามาใช้ด้วยกัน ผู้เรียนจะมีทักษะและประสบการณ์ที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานในสถานะแวดล้อมการทำงานทันสมัยที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา

วิชาคน (Attitude) เป็นการนำเรื่องคุณธรรม จริยธรรม และทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบมาใช้ด้วยกัน ผู้เรียนมีจิตสำนึกที่ดีและมีความรับผิดชอบต่อตนเอง ครอบครัว วิชาชีพและสังคม มีคุณธรรม จริยธรรมเพื่อการดำรงตนในสังคมร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

การจัดการเรียนการสอน

ในการจัดการเรียนการสอนของรายวิชาจึงต้องมีขั้นตอน โดยเริ่มตั้งแต่ การจัดวัตถุประสงค์รายวิชา เพื่อให้สอดคล้องกับมาตรฐานผลการเรียนทั้ง 5 ด้าน (5 domains of learning) หรือ วิชาการ วิชางานและวิชาคน จากนั้นจึงเขียนแผนการสอน/หัวข้อที่สอนและกิจกรรม รวมถึงการวัดและประเมินผล ผลสัมฤทธิ์ที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนซึ่งจะต้องอาศัยแบบประเมินทั้งจากผู้เรียนและตนเอง ดังแสดงในภาพ

นอกจากคุณลักษณะทั่วไปของบัณฑิตที่ต้องมีครบทั้ง 5 องค์ประกอบนี้แล้วยังจะต้องมีการกำหนดคุณลักษณะเด่นหรือคุณลักษณะเฉพาะสาขา เช่น บัณฑิตวิทยาศาสตร์ที่พึงแสดงออกจะต้องเป็นเช่นไร เช่น มีความอยากรู้อยากเห็น ชอบสงสัย และยอมรับคำกล่าวอ้างใดว่าเป็นจริงก็ต่อเมื่อ มีหลักฐานเชิงประจักษ์เพียงพอและมีคำอธิบายหลักฐานเหล่านั้นตามตรรกะในหลักวิชา มีความมุ่งมั่นและพร้อมทำงานจนบรรลุเป้าหมาย มีคุณธรรมและความรับผิดชอบ หรือกล่าวโดยสรุปว่า มีจินตนาการโดยอาศัยความรู้เป็นฐาน ซึ่งขณะนี้ที่ประชุมคณบดีคณะวิทยาศาสตร์แห่งประเทศไทยกำลังเร่งและระดมสมองกันคิดกันเรื่องนี้....อดใจรอสักนิด

อ้างอิง: - เอกสารการประชุมระดับชาติ “ 2552 ปีแห่งคุณภาพการอุดมศึกษาไทย” ณ ศูนย์แสดงสินค้าและการประชุมอิมแพ็ค เมืองทองธานี โดยสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา

2-3 กรกฎาคม 2552

- เอกสารประกอบการประชุมสัมมนา “การพัฒนาคุณลักษณะบัณฑิตตามกรอบมาตรฐาน
คุณวุฒิระดับอุดมศึกษาประเทศไทย (National Qualification Framework for
Higher Education in Thailand :NQF)” ณ อาคารเพียรวิจิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น
3 กรกฎาคม 2551